

Brazília: mindent a sportért, semmit a népért?

PAUDITS NOÉMI

Bevezető

A 2014-es brazil labdarúgó-világbajnokság nem csak a hazai csapat 7:1-es veresége miatt lett emlékezetes, bár a köztudatban és a focirajongók körében ez maradt a bajnokság ismertetőjegye. Nem szabad megfeledkezni arról sem, hogy a brazil állam hatalmas volumenű gazdasági beruházásaival egy igazán színvonalas tornát rendezett meg, amelynek kiadásai jóval meghaladták az előző, vagyis a négy évvel azelőtti dél-afrikai rangadóét, mely „csak” 4 milliárd dollárba került.¹

A média a labdarúgó világbajnokság előtt folyamatosan tüntetésekről tudósított. A brazilok azt állították ugyanis, hogy a kormány megfélemlített szociális kötelezettségeiről és minden figyelmét a bajnokságra összpontosította. Az ilyen tornák jelentős haszonnal járnak a szervezőknek, amelyből a társadalom is profitál, ennek ellenére mégis tüntetések árnya borult a világbajnokságra.

Tanulmányomban bemutatom, hogy milyen gazdasági és aktuális szociális háttérrel rendelkezik Brazília, illetve, hogy hogyan valósult meg a bajnokság. A témában végzett kutatómunkám során főként az online-sajtóban található forrásokat és a világbajnokságra készült honlapot használtam fel, valamint statisztikai adatokhoz is hozzájutottam a CIA Factbook oldalán keresztül.

Labdarúgó-világbajnokság

Az ország gazdasági háttere

A brazil gazdaság az egyik legjelentősebb a világon, habár az állam a feltörekvő országok közé sorolható. 2013-ban a hetedik legnagyobb GDP-vel rendelkezett a Földön megelőzve az Egyesült Királyságot.² A latin-amerikai államok között pedig a leggazdagabbként tartják számon. 2003 óta az állam folyamatosan fejleszti a makrogazdasági stabilitását, külföldi tartalékokat képez és csökkenti tartozásait. Azonban a 2008-as gazdasági válság Brazíliát is elérte. Csökkent a kereslet a brazil árucikkek tekintetében és megcsappantak a külső hitelezések. Ennek ellenére ez a latin-amerikai ország volt az egyik, amely első között kilábalta a válságból. 2010-ben, 25 év után a GDP 7,5%-os növekedést ért el.³

A gazdaságot jól fejlett mezőgazdaság, bányászat, gyártó- és szolgáltatói szektor jellemzi. A legfontosabb mezőgazdasági termékek közé a kávé, szójabab, cukornád, kakaó és a citrusfélék tartoznak, amelyekből jelentős mennyiség exportra kerül. A legfontosabb iparcikkek sorát a textíliák, cipők, vegyi anyagok, vasérc, ón, acél, repülőgépek és gépjárműalkatrészek alkotják. Az export és

¹ KICSID 2015.

² MEYER 2010a.

³ CIA – TWF.

importpartnereket tekintve is BRICS-országbeli partnere, Kína; az USA, és szomszédos országa, Argentína, valamint az Európai Unió a legfontosabbak.⁴

2013-ban 107,3 millió embert alkalmaztak, melynek túlnyomó többsége a szolgáltatói szektorban dolgozott.⁵ A 2012-es évhez képest a munkanélküliségi ráta 2013-ra megnövekedett, ugyanúgy, mint az infláció mértéke, amely 2013-ra elérte a 6,2%-ot.⁶ Az ország GDP-je jelentősen ingadozott, főként csökkent. A 2010 és 2014-es adatok közt 5,7%-os különbség mutatkozik. Itt közrejátszik az a tény, hogy az ország gazdasági fejlődése lelassult. Ez egyaránt köszönhető hazai és külföldi tényezőknek. Csökkent az ipari termelés és a beruházási kereslet, azonban a pénzügyi szektor viszonylag jól viselte ezt a lassulást, így a bankrendszer továbbra is rugalmas maradt. A külföldi befektetés továbbra is elegendőnek bizonyult, hogy fedezze a befolyó fizetési mérleg hiányát, amely a GDP 2,2%-a körül lebegett. Az ország jelentős adósságot halmozott fel az évek során. 2013-ban ez a szám 475,9 milliárd dollárrá nőtte ki magát.⁷

Az aktuális szociális helyzet

Brazília gazdag és színes kultúrával rendelkező ország, azonban mindezek mellett súlyos társadalmi problémák is jelen vannak. A kormánynak számos szociális kérdés megoldásával kellett volna szembenéznie, de a labdarúgó-világbajnokság miatt e problémák megválaszolása háttérbe szorult.⁸

Kétségtől eltekintve a szegénység a legnagyobb baj az országban. A leggazdagabb 10% az ország jövedelméből több mint 40%-os hozzájárúással rendelkezik, ezzel szemben a legszegényebb 10% mindössze 1%-ot kap.⁹ Nyomornegyedeket, ún. favelákat találunk a nagyvárosokban, ami még jobban felerősíti a gazdagok és szegények közötti ellentétet. A nyomortelepek ráadásul a bűnözés táptalaját is szolgálták.¹⁰

A brazil gyerekek számára elvileg garantált az ingyenes közoktatás minden szintje. Azonban problémát jelent a gyerekek iskolába való eljutása, az alultápláltság, valamint a gyermekmunka is. Az oktatás minősége is visszatükröződik abban, hogy gazdagabb városban tanult a diák vagy szegényebben. A vagyonosabb városok sokkal jobb iskolákat tartanak fent, így a gyerekek nem szenvednek hiányt az oktatáshoz nélkülözhetetlen erőforrásokból és felszereltségből. Ezzel szemben a szegényebbek esetében alacsonyabb szinten zajlik a tanítás. Sok gyermek az alultápláltságból kifolyólag nem jár iskolába, így elérhetetlen számukra a szellemi fejlődés és a társadalmi előrelépés.¹¹

⁴ CIA – TWF.

⁵ CIA – TWF.

⁶ CIA – TWF.

⁷ CIA – TWF.

⁸ MEYER 2010b.

⁹ MEYER 2010b.

¹⁰ KOVÁCS 2012.

¹¹ SOLTÍ 2012.

Annak ellenére, hogy 16 éves korig a gyermekmunka illegálisnak tekinthető, a szegény gyerekek között gyakorinak számít. Ami szomorú ebben a helyzetben, hogy a szegény családok el is várják utódjaiktól a korai munkakezdést. Ez azt eredményezte, hogy már tízévesek is próbálkoznak a pénzkereséssel, mellőzve az iskolát.¹²

Brazíliaiban a bűnözés is kimondottan súlyos probléma. A legelterjedtebb formái közé sorolható a rablás, rablótámadás, drogkereskedelem, gyermekrablás és az erőszak. Ezeken kívül gondot jelent a rendőrség körében a korrupció, a lassú intézkedés végrehajtás és az általuk végrehajtott nem legális erőszak.¹³

A belső migráció az elmúlt években felerősítette a feszültségeket. Az északi városok szegényei megindultak a gazdagabb Dél felé, azonban ez a szituáció a fogadó településeket váratlanul érte. Ez a tendencia tovább fokozta a munkanélküliséget, szegénységet és a bűnözést. A megoldást abban látják, hogy a kormányok megpróbálják adócsökkentéssel az északi területekre vonzani a vállalkozókat, hogy javítsák az életkörülményeket. A társadalmi problémák leküzdésére non-profit szervezetek jöttek létre, valamint a kormányok is szociális programokat vittek véghez.¹⁴

Tüntetések a torna ideje alatt

A brazil polgárok úgy vélekedtek, hogy a stadionokra költött összegeket a szociális problémák megoldására kellett volna fordítani, tehát a kormány költségei pazarlásnak minősülnek, ugyanis több stadion üresen fog állni a világbajnokság után. Az építkezések folyamán sokan elvesztették otthonukat, megemelkedtek az ingatlanárak és drágult a tömegközlekedés is.¹⁵

A demonstrációk közvetlen kiváltó oka a tömegközlekedési jegyárak megemlése volt. A konkrétan a világbajnokság magas költségei ellen irányuló tüntetések a 2013-as konföderációs kupa nyitóünnepségén kezdődtek Brazília városban, majd az egész országban végig söpörtek.¹⁶

Tüntetések zajlottak pl. Sao Paulóban, ahol a Föld Nélküli Dolgozók Mozgalma lépett fel azon fejlesztések ellen, amelyek során sokan hajléktalanokká váltak. A fővárosban pedig őslakosok emelték fel hangjukat a legdrágábbnak minősülő Nemzeti Stadion projektjének megvalósítása ellen.¹⁷ Azokban a városokban, ahol stadiont építettek, ott a munkások mozdultak meg a bérezési gondok és a munkakörülmények okán.¹⁸

A rendőrséget már nem csak a bűnbandák, hanem a világbajnokság magas kiadásai miatt tüntetők ellen is bevetették. Hasonlóképp történt Brazília városban,

¹² SOLTÍ 2012.

¹³ MEYER 2010b.

¹⁴ SOLTÍ 2012.

¹⁵ PORTFOLIO 2014.

¹⁶ PORTFOLIO 2014.

¹⁷ VILÁG HELYZETE 2014.

¹⁸ JANCsó 2012.

ahol könnygázt alkalmaztak a rendőrök, akiket erre válaszul kövekkel dobáltak meg.¹⁹

A tüntetők úgy érezték a korrupció, a rossz infrastruktúra, a szegénység és a bűnözés következtében, hogy a világbajnokság tovább súlyosbítja a helyzetet. A tüntetések részben eredményekkel jártak, ugyanis csökkentették a tömegközlekedés jegyárait, továbbá az olajbevételből támogatták az oktatást és az egészségügyet.²⁰

A bajnokság megvalósulása a gazdasági beruházások által

A sportnemzet 2007. október 30-án kapta meg a rendezési jogot a 2014 nyarán megvalósult 20. labdarúgó-világbajnokságra. Az országnak hét év állt rendelkezésére, hogy felépítsék a stadionokat, biztosítsák a megfelelő infrastruktúrát a FIFA előírásainak megfelelően. A 2014. június 11. és július 13. között megrendezett labdarúgó világbajnokságnak 12 brazil város – Sao Paulo, Brazíliaváros, Rio de Janeiro, Belo Horizonte, Fortaleza, Salvador, Porto Alegre, Recife, Manaus, Cuiabá, Natal, Curitiba – adott otthont. A városok közül hatnak kellett vadonatúj stadiont építeni, ötnek pedig a már meglévő komplexumokat újjáépíteni. Csak maguk a stadionok megépítése kb. 3,46 milliárd dollárba került az államnak.²¹ A stadionok mellett rendbe kellett tenni az utakat és valamennyi szervező város repülőterét, valamint szükség volt új szálláshelyek építésére is, amelyek megfelelnek a vendégcsapatoknak és a szurkolóknak egyaránt.²²

Az állam 8,78 milliárd reált költött a repülőterek rendbe hozatalára. Ez az összeg elegendő volt arra, hogy az utas terminálokat 350.000 m²-rel kibővítsék, 54 beszállókaput és 10.300 parkolóhelyet építsenek, valamint növeljék a kifutópályák nagyságát 1.360 m²-rel.²³ Szükség is volt ezekre a fejlesztésekre, hiszen a világbajnokság ideje alatt összesen 236.000 le- és felszállásra került sor. A repülőtereket pedig a bajnokság során 16,7 millió utas vette igénybe.²⁴

A brazil szállási lehetőségek minőségével is problémák vetődtek fel. A hotelek rendbe hozatalára a Brazil Fejlesztési Bank 2 milliárdnyi reált tett félre.²⁵ A kormány 2010-es becslése alapján minimum 11 milliárd kellett az infrastrukturális fejlesztésekre, de ez az összeg a bajnokság évére 14 milliárdra nőtt.²⁶

¹⁹ ATV – SPORT 2014.

²⁰ PORTFOLIO 2014.

²¹ PORTFOLIO 2014.

²² MEYER 2010c.

²³ MEYER 2010a.

²⁴ WCP 2014.07.15. (PM).

²⁵ FIFA.

²⁶ PORTFOLIO 2014.

Szervező városok infrastruktúrája

Brazíliaváros

Az 1960-ban fővárossá avatott város, egyben az ország központját is jelenti. A Nemzeti Stadiont, vagyis a Mané Garrincha Stadiont 2010-ben építették fel, de egyáltalán nem hasonlított lebontott elődjére. A komplexumot az egykori brazil futball ikon, Manoel Francisco dos Santos után nevezték el. 71.000 fős befogadó kapacitásával, több mint 46 méteres magasságával és közel 218.800 m²-vel az ország második legnagyobb stadionjává vált. Jellegzetességei közé tartozik a körülötte elterülő sétány, amely lehetővé teszi a lelátók könnyebb megközelítését.²⁷ Az arénát 288 egyenként 36 méter magasságú oszlop öleli körbe. 15.000 dolgozó és 1,015 milliárd reális befektetés segítségével jöhetett létre a komplexum. A munkálatok során 117.000 m³ betont, 22.200 tonna acélt, 170 tonna homokot és 15.000 m³ fát használtak fel.²⁸

A stadion teteje öntisztítással működik, garantált a természetes szellőzés, újrahasznosítja a begyűjtött esővizet és energiatakarékos LED lámpát használ. Helyet adott a bronzmeccsnek, ahol a házigazda brazilok és a hollandok csatáztak. A komplexum a labdarúgáson kívül otthont adhat még koncerteknek, konferenciáknak és egyéb eseményeknek is.²⁹

Brazíliaváros Juscelino Kubitschek nevét viselő nemzetközi repülőtere a fejlesztések során majdnem kétszer olyan nagy lett, mint volt. A kifutópályákat és a parkolóhelyek számát is megnövelték. Ezen kívül a már meglévő struktúrákat felújították és modernizálták. A repülőtér teljes területe 110.000 m²-re nőtt. 95 új megosztott check-in pultot, új szállítoszalagokat, mosdókat, taxiállomásokat és fedett parkolókat létesítettek. A munkálatok 17 hónapot vettek igénybe és 4000 dolgozó munkája nyomán 1,2 milliárd reálnyi befektetésből valósultak meg.³⁰

Belo Horizonte

A Minas Gerais állam fővárosában lévő Mineirao Stadiont 1965-ben húzták fel és két hazai klubcsapat, az Atlético Mineiro és a Cruzeiro otthonaként szolgál. 2014-re jelentős átalakuláson ment keresztül, hogy teljes mértékben megfeleljen a FIFA előírásainak. A stadion parkolója 2.925 férőhelyes. Az épületbe beleépítettek 8 felvonót és két rámpát. A bejárás pedig 106 forgóján keresztül valósul meg. A könnyebb láthatóság végett 3,4 méterrel lejjebb vitték a pályát. Az aréna 62.160 szurkoló befogadására képes.³¹

²⁷ WCP 2013.05.18.

²⁸ WCP 2013.05.18.

²⁹ WCP 2013.05.18.

³⁰ WCP 2014.06.02.

³¹ WCP – BELO HORIZONTE.

A tetőn lévő napelemek 1.6 Megawatt energiát alakítanak át, amely 1.200 közepes méretű háztartásnak elegendő. A fejlesztések 666,3 millió reálból és 3.000 dolgozó munkája nyomán valósultak meg.³²

Cuiabá

Mato Grosso állam székhelyében épült fel a környezetbarát Pantanal Aréna, amelynek munkálatai csúszással indultak. A 43.000 szurkolót befogadó komplexum négy csoportmérkőzésnek adott helyet. Az állványzatok alsóbb gyűrűjének kialakítása a könnyebb szellőztetés érdekében nem kerek. Ráadásul kertek és fák találhatóak a bejárati oldalon, hogy a talaj hőmérsékletét csökkentsék. A 300.000 m²-es terület magába foglal egy tavat, egy erdős vidéket és az arénát körül ölelő 90.000 m² nagyságú sétányt.³³

Az aréna építésén 1.800 munkás dolgozott. A munkálatok 2010 áprilisában kezdődtek meg, miután az 1975-ben felavatott régi stadiont lebontották. A projekt összköltsége 570 millió reált tett ki. A kellemes hőmérséklet biztosítása érdekében figyelembe vették az anyagokat és az épületet három részre osztották. A komplexum tetején és közepén egy zöld membránt használtak a jobb szellőzés érdekében.³⁴ Az aréna vízelvezető rendszere képes felszívni a talajra hulló összes csapadékot, melyet felhasználnak öntözésre.³⁵

Curitiba

A kontinens egykori legmodernebb stadionja, a Curitiba-ban található Baixada Aréna, vagy más nevén Joaquim Américo Guimarães Stadion még 1999-ben készült el, ám a FIFA előírásai végett több ízben átalakították a világbajnokságra. Maga a komplexum kiemelt helyen található: az Água Verde területén, a belvárosban kapott helyet, ahol nagyon jók a tömegközlekedési lehetőségek. Továbbá közel vannak a hotelek és 18 km-rel odébb várja az utasokat a Nemzetközi Afonso Pena repülőtér.³⁶

A munkálatok során 5.532 dolgozó és 1.600 építész fáradozott. A renoválás összege elérte a 369 millió reált. A felújított 43.000 férőhelyes stadion homlokzata szinte teljesen átlátszó, lehetővé teszi, hogy kívülről is belássonak. A pályába beépítettek egy automatikus öntözőrendszert, amely a régi csatornát esővíz gyűjtő ciszternának használja, majd felhasználja a begyűjtött csapadékot.³⁷

Curitiba repülőtérét is helyre kellett hozni. A 2.215 m hosszú kifutópályát felújították, növelték a parkolóhelyek számát 2.122-re. A terminálokat

³² WCP – BELO HORIZONTE.

³³ WCP – CUIABÁ.

³⁴ WCP – CUIABÁ.

³⁵ WCP – CUIABÁ.

³⁶ WCP – CURITIBA.

³⁷ WCP – CURITIBA.

renoválták és modernizálták. A pályaudvar területét 143.900 m²-re bővítették 84.000 m²-ről.³⁸

Fortaleza

A hat mérközést biztosító Castelao Aréna Ceará állam fővárosában, Fortalezában található, s az egyike azoknak a stadionoknak, amelyek időben elkészültek a rangadókra. Magát az épületet 1973-ban építették, de 2014-ig számos átalakításon ment keresztül, mire elérte mai kinézetét. A komplexum alapterülete 150.000 m² nagyságú, amely magába foglalja az arénát körül vevő 55.000 m²-es sétányt. A hat szintes stadion összesen 63.903 nézőt képes befogadni. A projekt költsége 518,6 millió reál volt.³⁹

Az aréna homlokzatát üveg fedi, amely egyrészt esztétikai funkciót tölt be, másrészt pedig azért, hogy visszaveri a napsugarakat, csökkenti a hőmérsékletet. A 36.000 m²-es tető is egy olyan anyaggal van bevonva, amely szintén redukálja a hőmérsékletet és lehetővé teszi a légáramlást, valamint biztosítja a hangszigetelést. Az építkezések során a régi stadion lebontott részeit, pl. a betont és a fémszerkezeteket újrahasznosították. A többi stadionhoz hasonlóan az esővizet úgyszintén visszaforgatják öntözés céljából.⁴⁰

Manaus

Amazonas állam fővárosának stadionját, az Amazónia Arénát, viszonylag későn kezdték el építeni, hiszen a szervezők a régi lebontásával foglalatostkodtak. Mi adta az ihletett a stadion struktúrájához? A válasz: őshonos brazil gyümölcsökkel teli szalma kosár. Éppen ezért a homlokzat egy alacsony fém állványzatról épül fel egészen a tetőig. Az ülések színét pedig citromsárgával, narancssárgával és pirossal variálják, jelképezve a brazil gyümölcsöket, a banánt, ananászt, mangót, narancsot, papayát és a dinnyét.⁴¹

A projekt legkomplicáltabb része a homlokzat és a tető építése volt. A 7.000 tonnás X alakú fémmodulokat Portugáliában gyártották. 3 hajó 15 nap alatt szállította Manaus kikötőjébe ezeket az alkatrészeket. Hajónként 70 kamion rakományát képezték. A fém struktúrában lévő 252 membrán panel teflonból és üvegyapotról készült. Ennek eredményeképp a panelek átlátszók, tartósak, tűzállók és képesek visszatükrözni a napfényt. A 83.500 m²-es területen 2.100 építő dolgozott a 669,5 millió reális projekt megvalósulásán.⁴² A pályához tartozó 35 locsolócsőből álló automatizált öntözőrendszer a tetőn összegyűjtött esővizet használja fel. A stadion 44.500 rajongó befogadására képes.⁴³

³⁸ WCP 2014.05.16.

³⁹ WCP – FORTALEZA.

⁴⁰ WCP – FORTALEZA.

⁴¹ WCP – MANAUS.

⁴² WCP – MANAUS.

⁴³ WCP – MANAUS.

Natal

A Dunas Aréna, Rio Grande do Norte állam székhelyén épült fel. A környéket meghatározó homokdűne után kapta a nevét és formáját. A 29 hónapig tartó munkálatok első állomása az egykori João Claudio de Vasconcelos Machado Stadion lebontása volt, melyet még 1972-ben nyitottak meg. Mintegy 4.500 dolgozó segítségével építették fel 400 millió reálból. A komplexum befogadóképessége 42.000 fő. A homokdűne koncepció megvalósítása során 20 szírom alakú modult használtak fel, hogy megnöveljék az aréna egyik oldalát, így azt a benyomást keltik, mintha a dűnék mozognának. Nem utolsó sorban ez a kialakítás lehetővé teszi a jobb szellőztetést.⁴⁴

A szírom alakú szerkezet acél rácsos tartók felhasználásával valósult meg, melynek külsejét alumínium csempével fedték le a hő- és hangszigetelés érdekében. A struktúra belső része előfeszített PVC lemezekkel lett bevonva. Ezekhez csatlakozik az átlátszó polikarbonát, mely biztosítja a szabadabb fényáramlást. Az aréna tetejének másik feladata, hogy az ott lévő ereszcatornák felfogják az esővizet, amit felhasználnak az öntözéshez.⁴⁵

Porto Alegre

A Rio Grande do Sul állam fővárosában található Beira-Rio Stadion megalkotása 1969-ben kezdődött el. 2014-re elnyerte végleges formáját az új tetőszerkezetnek és az átalakításoknak köszönhetően. A felújítási munkálatok a bajnokság előtt 24 hónappal kezdődtek el 1.700 dolgozóval. A projekt költsége 330 millió reál telt ki. A korszerűsítés egyik szempontja volt, hogy minél többet bírjon a homlokzat és a tető. A homlokzat piros, fehér és ezüstszerű galvalume acélból készült, melynek ún. üvegbőr külsőt kölcsönöztek.⁴⁶

A tető 65 vívtör alakú modulból épül fel, melyek között félig átlátszó hő redukáló lemezek találhatók. A lemezek teflonból és üvegszálból készültek, melyek lehetővé teszik a fény szabadabb beáramlását a stadion belsejébe. Maga a tető öntisztító, ehhez felhasználja a legkisebb vízmennyiséget, így csökkenti a hő felszívódást. Továbbá korszerűsítették az öntöző- és vízelvezető rendszereket is. Az épület 50.000 főt képes befogadni. A rajongók mellett a labdarúgókra is gondoltak, hiszen újonnan kialakított nagyobb öltözőket kaptak.⁴⁷

Recife

Kifejezetten a labdarúgó-világbajnokságra állították fel a Pernambuco állam fővárosának régiójában, São Lourenço da Mata-ban fekvő Pernambuco Arénát. A 46.000 férőhelyes stadionban 4.700 parkolóhely áll a drukkerek rendelkezésére. Az épület megépítése 532 millió reálból valósult meg. A

⁴⁴ WCP – NATAL.

⁴⁵ WCP – NATAL.

⁴⁶ WCP – PORTO ALEGRE.

⁴⁷ WCP – PORTO ALEGRE.

komplexum 128.000 m² területen terül el és hat emeletből áll. Az állam nagy labdarúgó klubjainak – Santa Cruz, Náutico – tiszteletére az ülések színe vörös.⁴⁸ Az új többfunkciós stadion saját naperóművel rendelkezik, amely 6000 embernek elegendő energia előállítására képes.⁴⁹

Rio de Janeiro

A legnagyobb és legismertebb stadion, a Maracana Rio de Janeiro állam székhelyén már az 1950-es labdarúgó-világbajnokságon fogadta a rajongók ezreit. 2010-ben elkezdték az átépítést és az új biztonsági előírások következtében lecsökkentették az ülőhelyek számát. A komplexum területe 124.000 m²-t tesz ki. Az aréna ötszintes, 78.800 férőhelyes. Az ülések sárga, kék és fehér árnyalatúak, biztosítva ezzel a mozgó hatást.⁵⁰

Új vízelvezető rendszert is építettek, valamint a projekt fontos eleme volt a stadion teteje. A struktúra feszített kábelekből és átlátszó, öntisztító lemezekből áll. Ez lehetővé teszi az egyenletes megvilágítást, még a lelátó felső gyűrűjén is. A tető ugyanúgy begyűjti az esővizet, mint a többi arénáé és újrahasznoztása is hasonlóképp történik. A vállalkozás teljes beruházása 808,4 millió reálba került. Többek között ebben a stadionban zajlott le a kupa döntője is Németország és Argentína között.⁵¹

Rio de Janeiro-ban a nemzetközi repülőtér is fejlesztésen ment keresztül. A felújításokra összesen 354,75 millió reált fordítottak. Az új nemzetközi terminálban 4 új modern csomagszállító rendszer segíti az utasokat a dupla poggyászkiaadóval. A belföldi utazásokat szolgáló terminált teljesen újjáépítették.⁵²

Az egykori fővárostól északra a németek 10 millió euróból felépítettek a Nationalelf-nek egy 15.000 m²-es területen elterülő komplexumot a tengerparton, amely a Campo Bahia nevet viseli. A torna után a bázis üdülőhelyként és/vagy zarándokhelyként szolgál a turistáknak.⁵³

Salvador

A lebontott régi arénát mondhatni „rekonstruálták” a Fonte Nova Aréna képében, Bahia állam fővárosában, amely egyben az ország első fővárosa is volt. A stadion befogadóképessége 50.000 fő. A projektre 591,7 millió reált fordítottak. Az aréna déli szektora 42 méter magas és van egy nyitott része, amelyen keresztül rá lehet látni a Tororo Dyke tóra, a város egyetlen természetes forrására, amely a Nemzeti Történelmi és Művészeti Örökség Intézményének a listáján is szerepel. A több szakaszos projektben több mint 10.000 ember vett részt. Az építkezés két és fél

⁴⁸ WCP – RECIFE.

⁴⁹ WCP – RECIFE.

⁵⁰ WCP – RIO DE JANEIRO.

⁵¹ WCP – RIO DE JANEIRO.

⁵² WCP 2014.05.20.

⁵³ BLIKK – SPORT 2014.

év alatt valósult meg. Az aréna egy 116.000 m² nagyságú területen épült fel.⁵⁴ Az épület 10 emeletből és 3 gyűrűs – alsó, középső és felső – lelátóból áll. A projekt során felhasználták a lebontott aréna alapanyagait, többek között 45.000 m²-nyi betont. Az aréna tartószerkezete 5.2 tonnát, a fém szerkezete 1.8 tonnát nyom. 12.000 előre öntött alkatrészt és 65.000 cölöpöt használtak fel.⁵⁵

Felújításon és korszerűsítésen esett át a salvadori nemzetközi repülőtér is. A befektetések eredményeképp a légkondicionált érkezési előcsarnok a négyeszeresére bővült. A terminálba új mozgólépcsőket, lifteket és összesen 19 mellék helyiséget építettek be. Annak érdekében, hogy még nagyobb kényelmet biztosítsanak az utasoknak, a repülőtér indulási előcsarnokában biztosították a szabad Wi-Fi hozzáférést.⁵⁶

Sao Paulo

A nyitó mérkőzést rögtön a házigazdák játszották Horvátország ellen a Sao Paulo-ban lévő Corinthians Arénában, melyet 2011 májusában kezdtek építeni direkt a világbajnokságra. Az építkezést 2013-ra be kellett volna fejezni, ám egy halálos baleset következtében tovább tartottak a munkálatok.⁵⁷ Maga az aréna 48.000 férőhelyes, de ezt további 20.000 székkel növelték. A projekt megvalósítása 820 millió reálba került. A 189.000 m² területen elterülő komplexumnak szembeötlő a két nyitott homlokzata. A keleti oldalon egy 170x20 méteres panel emelkedik ki, amelyen egy 34.000 izzóval ellátott reflektor található. A másik végében, ahol az étterem, öltözők és a sajtó területe van, 1.350 üveg burkolatból épült fel a 240 méter hosszú és 30 méter magas homlokzat.⁵⁸

A legnagyobb kihívást a fém tető összeállítása jelentette. A struktúra 32.000 m²-es, ami 4,5 labdarúgópályának felel meg, és 7.2 ezer tonnát nyom. A tetőt felosztották 38 elemre, melyek súlya 250 és 420 tonna között mozog. A pályán 48 locsolóval rendelkező automata öntözőrendszer található.⁵⁹

A tornán résztvevő 32 nemzet válogatottja közül 15-en Sao Paulo államot választották bázisuknak. Éppen ezért renoválták a Viracopos repülőtérét Campinasban. Az építkezések 2,5 billió reálba kerültek, amelyet az Aeroportos Brasil Viracopos Csoport által 2012-ben kötött koncessziós szerződés alapján biztosítottak. 9,5 milliárd reált költöttek a korszerűsítésre és a bővítésre.⁶⁰

⁵⁴ WCP – SALVADOR.

⁵⁵ WCP – SALVADOR.

⁵⁶ WCP 2014.05.11.

⁵⁷ A leszakadó tetőszerkezet két munkás halálát okozta

⁵⁸ WCP – SAO PAULO.

⁵⁹ WCP – SAO PAULO.

⁶⁰ WCP 2014.07.01.

Összegzés

Összegzésképpen elmondható, hogy egy ilyen rendezvénynek pozitív és negatív hatása is van. Mindenképp pozitív hatásnak tudható be, hogy a világbajnokság közel 1 millió munkahelyet teremtett a brazil lakosságnak, ami 710.000 tartós és 200.000 ideiglenes munkahelyet jelent. Csak maga a turizmus 50.000 új munkahelyet generált. A másik pozitívum, hogy a hotelek kihasználtsága a 12 szervező városban a vártnál 45%-kal volt magasabb. Július 11-ére 340.000 hotel szobát foglaltak le az országban.⁶¹

Az Idegenforgalmi Minisztérium felmérése szerint a turisták 203 különböző országból érkeztek a bajnokság ideje alatt. Csaknem 1 millió külföldi turista kirándult az országban a torna alatt és valamivel több, mint 3 millió brazil utazott az államon belül. Pozitív értékelést kapott a brazil közbiztonság és a tömegközlekedés. A felmérésből még az is kiderült, hogy nemcsak a 12 szervező városnak jutott ki a haszonból, hanem a hosszabb ideig ott üdülő turistáknak köszönhetően a kisebb önkormányzatoknak is. Tehát főként a turizmus szempontjából eredményesnek mondható a bajnokság.⁶²

Azonban nem szabad megfeledkezni a bajnokság árnyoldaláról sem. Az állam GDP-je 0.6%-kal esett vissza. Ha a szervező városokban mérkőzés volt, aznapra több munkahelyen munkaszüneti napot hirdettek, így nézni tudták a közvetítést. Néhány vállalat pedig leállította a termelést és szabadságot adott alkalmazottjainak a bajnokság idejére. Ráadásul csökkentek a befektetések volumenei is. Például az április 1. és június 30. közötti intervallumot nézve a befektetések értéke 5,3%-kal csökkent. Az ország gazdasága recesszióba került.⁶³

Ugyanakkor az elnök asszony, Dilma Rousseff megpróbálta újraéleszteni a növekedést adócsökkentéssel, hitelfelvetelekkel és szociális kiadásokkal. A befektetések gyarapítása érdekében szabályozta az árakat, deviza beavatkozások történtek és a befektetőket az energia- és más iparágakba vonzotta.⁶⁴

Csorba esett a brazil labdarúgáson is, ugyanis negatívan ítélték meg a nemzeti válogatott szereplését a németektől elszenvedett vereség után, melynek következményeképp a szövetségi kapitány, Scolari lemondott és helyét Dunga, azaz Carlos Caetano Bledorn Verri⁶⁵ vette át.

⁶¹ WCP 2014.06.19.

⁶² WCP 2014.07.15. (AM).

⁶³ PENGÓ 2014.

⁶⁴ BLOOMBERG 2014.

⁶⁵ 1963-ban született brazil labdarúgó. 1994–1998 között a válogatott csapatkapitányi címét viselte. A 2010-es dél-afrikai labdarúgó-világbajnokságon szövetségi kapitányként irányította a csapatot. 2012-ben a pekingi olimpián az U23-as válogatottat vezette.

Internetes források

- ATV – SPORT 2014 = Vb: súlyos a helyzet Braziliában (ATV – Sport, 2014. május 29.) <http://www.atv.hu/sport/20140528-nyakunkon-a-vebe-de-sulyosa-helyzet-braziliaban> (Letöltés: 2015.02.05.)
- BLIKK – SPORT 2014 = Sz. E.: *Saját szállodát építettek a németek.* (Blikk – Sport, 2014.06.03.) http://www.blikk.hu/blikk_sport/sajat-szallodat-epitettek-a-nemetek-2256424 (Letöltés: 2015.02.05.)
- BLOOMBERG 2014 = *Brazil Goes Into Recession for First Time in Over 5 Years.* (Bloomberg, 2014. augusztus 29.) <http://www.bloomberg.com/news/articles/2014-08-29/brazil-gdp-probably-shrank-most-in-5-years-as-vote-nears> (Letöltés: 2015.02.09.)
- CIA – TWF = Central Intelligence Agency – The World Factbook. <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/br.html> (Letöltés: 2015.01.20.)
- FIFA = http://www.fifa.com/mm/document/affederation/mission/inspectionreport_e_24841.pdf (Letöltés: 2015.02.10.)
- JANCSÓ 2012 = Jancsó Kornél: *Brazíliai futball-vb és olimpia: kitelepítések, erőszak, korrupciógyanu.* http://www.atv.hu/kulfold/20120326_braziliai_futball_vb_es_olimpia_kitelepitesek_eroszak_korrupciogyanu (Letöltés: 2015.02.05.)
- KICSID 2015 = Kicsid Attila: *Labdába sem rúgnak.* <http://penzcsinalok.transindex.ro/globalis/cikk/14508> (Letöltés: 2015.02.22.)
- KOVÁCS 2012 = Kovács Bernadett: *Rio de Janeiro harca a nyomornegyedekkel.* http://kitekinto.hu/latin-amerika/2012/01/12/rio_de_janeiro_harca_a_nyomornegyedekkel/#.VMoHRGiG-So (Letöltés: 2015.02.5.)
- MEYER 2010a = Meyer, Amelia: *Brazil Economy Written 2011.* <http://www.brazil.org.za/economy.html#.VMODKEeG-Sp> (Letöltés: 2015.01.24.)
- MEYER 2010b = Meyer, Amelia: *Brazilian Social Issues.* http://www.brazil.org.za/social-issues.html#.VMebQ_5wtcQ (Letöltés: 2015.01.27.)
- MEYER 2010c = Meyer, Amelia: *2014 FIFA WORLD CUP™ In Brazil.* <http://www.brazil.org.za/2014-world-cup.html#.VMoogWiG-So> (Letöltés: 2015.01.29.)
- PENGŐ 2014 = Pengő Zoltán: *Recessziót hozott a foci-vb a brazil gazdaságnak.* <http://www.maszol.ro/index.php/gazdasag/34965-recessziot-hozott-a-foci-vb-a-brazil-gazdasagnak> (Letöltés: 2015.02.08.)

- PORTFOLIO 2014 = *Ők a legújabb brazil szépségek.* (Portfolio, 2014. június 8.)
http://www.portfolio.hu/ingatlan/infrastruktura/ok_a_legujabb_brazil_szep_segek.199758.html (Letöltés: 2015.02.05.)
- SOLTI 2012 = Solti Ágnes: *Brazília – a szambán, a focin, és a capoeirán túl 2.*
http://kitekinto.hu/latin-amerika/2012/01/25/brazilia_-_a_szamban_a_focin_es_a_capoeiran_tul_2/# (Letöltés: 2015.01.29.)
- VILÁG HELYZETE 2014 = *A Futball – Világbajnokság sötét oldala – Truthloader tényfeltáró összeállítás a valóságról* (Világ Helyzete, 2014. június 19.)
<http://vilaghelyzete.blogspot.hu/2014/06/a-futball-vilagbajnoksag-sotet-oldala.html> (Letöltés: 2015.02.05.)
- WCP = World Cup Portal – Brazilian Federal Government website on the 2014 FIFA World Cup™
- BELO HORIZONTE = <http://www.copa2014.gov.br/en/sedes/belohorizonte/arena> (Letöltés: 2015.01.31.)
- CUIABÁ = <http://www.copa2014.gov.br/en/sedes/cuiaba/arena>
(Letöltés: 2015.01.31.)
- CURITIBA = <http://www.copa2014.gov.br/en/sedes/curitiba/arena>
(Letöltés: 2015.02.01.)
- FORTALEZA = <http://www.copa2014.gov.br/en/sedes/fortaleza/arena>
(Letöltés: 2015.02.01.)
- MANAUS = <http://www.copa2014.gov.br/en/sedes/manuel/arena>
(Letöltés: 2015.02.01.)
- PORTO ALEGRE = <http://www.copa2014.gov.br/en/sedes/portoalegre/arena>
(Letöltés: 2015.02.04.)
- NATAL = <http://www.copa2014.gov.br/en/sedes/natal/arena>
(Letöltés: 2015.02.04.)
- RECIFE = <http://www.copa2014.gov.br/en/sedes/recife/arena>
(Letöltés: 2015.02.04.)
- RIO DE JANEIRO = <http://www.copa2014.gov.br/en/sedes/riodejaneiro/arena>
(Letöltés: 2015.02.04.)
- SALVADOR = <http://www.copa2014.gov.br/en/sedes/salvador/arena>
(Letöltés: 2015.02.04.)
- SAO PAULO = <http://www.copa2014.gov.br/en/sedes/saopaulo/arena>
(Letöltés: 2015.02.05.)
- 2013.05.18. *National Mané Garrincha Stadium in Brasilia opens officially this Saturday*
<http://www.copa2014.gov.br/en/noticia/national-mane-garrincha-stadium-brasilia-opens-officially-saturday> (Letöltés: 2015.01.31.)
- 2014.05.11. *Salvador Airport has been modernised to play host to the World Cup.*
<http://www.copa2014.gov.br/en/noticia/salvador-airport-has-been-modernised-play-host-world-cup> (Letöltés: 2015.01.30.)

- 2014.05.16. *Airport in Curitiba is ready to service World Cup demand.*
<http://www.copa2014.gov.br/en/noticia/airport-curitiba-ready-service-world-cup-demand> (Letöltés: 2015.01.30.)
- 2014.05.20. *New arrival areas are delivered at the Galeão Airport in Rio de Janeiro.*
<http://www.copa2014.gov.br/en/noticia/new-arrival-areas-are-delivered-galeao-airport-rio-de-janeiro> (Letöltés: 2015.01.30.)
- 2014.06.02. *See what the International Airport in Brasilia looks like after its revamp*
<http://www.copa2014.gov.br/en/noticia/see-what-international-airport-brasil-looks-after-its-revamp> (Letöltés: 2015.01.30.)
- 2014.06.19. *2014 FIFA World Cup to generate 1 million jobs in Brazil.*
<http://www.copa2014.gov.br/en/noticia/2014-fifa-world-cup-generate-1-million-jobs-brazil> (Letöltés: 2015.02.09.)
- 2014.07.01. *With an exclusive area for World Cup delegations, Viracopos helps to attract national squads to the hinterlands of the state of São Paulo.*
<http://www.copa2014.gov.br/en/noticia/exclusive-area-world-cup-delegations-viracopos-helps-attract-national-squads-hinterlands> (Letöltés: 2015.01.31.)
- 2014.07.15. (AM) *Brazil played host to a million foreign tourists, from 203 different countries.*
<http://www.copa2014.gov.br/en/noticia/brazil-played-host-a-million-foreign-tourists-203-different-countries> (Letöltés: 2015.02.09.)
- 2014.07.15. (PM) *Brazilian airports saw a flow of 16.7 million passengers during the World Cup*
<http://www.copa2014.gov.br/en/noticia/brazilian-airports-saw-a-flow-167-million-passengers-during-world-cup> (Letöltés: 2015.01.31.)

Brasil: everything for sport, nothing for people?

NOÉMI PAUDITS

In my study, I introduce the kind of economic and social background Brasil ordered about to transact such an event.

The 20th FIFA World Cup was organized by Brasil in 2014. The country had to built the stadions and establish the infrastructure. Brasil organized a championship of very high quality, expenditure of which proved to be much higher than the 19th World Cup in the Republic of South Africa. It required an economic investment of high level. Although these championships seem to be profitable for the organizers, people of Brasil organized a demonstration in the twelve host cities. They thought that the state had neglected its social duties and all resources had been invested in the World Cup.

In conclusion, I can say that this event has positive and negative consequences. On one hand, the championship was beneficial for the tourism and created new workplaces, on the other, the GDP of Brasil fell by 0.6 %. Furthermore, the country came to a recession.